

Naročnina mesečno
18 Lir, za inozem-
stvo 31.50 Lir • ne-
deljska izdaja ce-
loletno 34 Lir, za
inozemstvo 65 Lir.
Cek. rač. Ljubljana
10.650 za naročnino
in 10.349 za inserate.
Podružnica:
Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tuje-
ga izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A. Milano.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.
Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A. Milano.

SCOVENECE

Abbonamenti: Mese
18 Lire. Estero, me-
se 31.50 Lire. Edi-
zione domenica, an-
no 34 Lire. Estero
65 Lire. C. C. P.
Lubiana 10.650 per
gli abbonamenti,
10.349 per le in-
serzioni.
Filiale:
Novo mesto.

Voino poročilo št. 1069

Italijansko-nemški protinapadi v Tunisu

Italijanska torpedna letala potopila
sovražno motorno torpedovko in en
parnik torpedirala - Sestreljenih je
bilo 17 nasprotnih letal

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil ob-
javlja:
Na tuniskem bojišču se boji nadaljujejo:
močni krajevni protinapadi italijanskih in nem-
ških oddelkov so se ugodno iztekli.

Podnevi so nemški lovci sestrelili dve letali,
štiri nadaljnja pa protiletalsko topništvo.

Naša letala so s torpedom zadela nek parnik
v Philippevillskem sidrišču, zažgala in po-
topila eno motorno torpedovko v srednjem Sre-
dozemlju in zbil štiri »Curtisse« nad Sicil-
skim prelivom.

Nasprotni bombniki so povzročili večer iz-
gubo in škodo v Napoliju, Messini, Sirac-
usi in Lampedusi; sedem štirimotornikov
je bilo sestreljenih v bojih z našimi lovci; štirje
v Napoliju, dva v Messini, eno pa ob obali
v Agrigentu.

Dodatek k vojnemu poročilu št. 1069:

Zaradi sovražnih napadov, omenjenih v da-
našnjem vojnem poročilu, je obžalovati med
civilnim prebivalstvom naslednje žrtve: doslej
je bilo ugotovljenih 41 mrtvih in 88 ranjenih v
Napoliju; trije mrtvi in 12 ranjenih v Mes-
sini, pet ranjenih skupno v Siracusi in Lam-
pedusi.

Vladar obiskal žrtve v Grossetu

Rim, 29. apr. AS. Nj. Vel. Kralj in Cesar je v
spremljstvu prvega pribojnika šel večer v Grosse-
to, kjer je obiskal ranjence, žrtve nasprotnikovega
letalskega napada, ter slehernemu povedal nekaj
toložljivih besed. Nato je izkazal čast žrtvam divja-
škega pokolja in je obiskal prizadete kraje. Pot
vzvišenega vladarja je bila povod za manifestacije
goreče ljubezni do domovine ter vdanosti do Sa-
vojske vladarske hiše.

Seja ministrskega sveta za preskrbo in cene

Rim, 29. apr. AS. Večer ob 17 se je pod Du-
cejevim predsedstvom sedel medministrski odbor
za vzporeditev preskrbe, razdelitve in cen. Seja
je bila ob 19.10 in se bo nadaljevala 30. aprila
ob 17.

Žrtve v Grossetu

Rim, 29. aprila. AS. Število mrtvih med ci-
vilnim prebivalstvom, ki so bili žrtve zadnjega
letalskega napada na Grosseto, je po zadnjih
podatkih naraslo na 145. Ranjenih je 263, od
tega 100 lažje. Žrtve, po večini ženske in otroci,
so pobili sovražni letalci, obstreljujoč jih s
strojnimi in nizkimi poletu. Ameriški štiri-
motorniki so namreč prileteli visoko nad mor-
jem, nato pa so se spustili nad središče mesta.
V nekem sestreljenem štirimotorniku je bilo
10 članov posadke, od katerih so se le štirje
poslužili padal in so bili težko ranjeni.

Nasprotna propaganda o napadu na Bari

Rim, 29. apr. AS. Nasprotnikova propaganda
o napadu bombnikov vrste »Liberator« na letališče
v Bariju takole poroča: »Pravijo, da je Bari tako-
rekoč zletel v zrak in da je zbrisal z zemljevida.
»Liberatorji« so leteli čez cilj v zaporednih valov-
ih, zadevali stroje na tleh, letalske lope, skladi-
šča goriva in oklepna vozila.«

Salazar o bodoči ureditvi sveta

Lizbona, 28. apr. AS. Ob 15-letnici, odkar
je bil imenovan za finančnega ministra, je imel
portugalski ministrski predsednik Salazar portu-
galskemu narodu govor, ki mu je dal naslov: »Na-
čela in delo portugalske narodne revolucije z ozi-
rom na notranji in mednarodni položaj.«

Predsednik Salazar je potem govoril o nevtral-
nosti Portugalske ter je poudaril, da je Portugalska
mogla ostati nevtralna v najtežjih sedanjih trenu-
tkih ter za ceno hudih žrtev, in je zato zaslužila
ugled pri vseh. Nato je govoril o položaju Portu-
galske z ozirom na vojni in povojni čas ter dejal,
da je tudi na Portugalsko vplivala sedanja vojna
in da bo nanjo vplivala preureditev sveta, ki bo
prišla po vojni. Gotovo je, da bo bodoče življenje,
čeprav se bo moralo ravnati po splošnih nazorih,
deloma odvisno od zmagovalcev in od stanja nji-
hovih sil v trenutku, ko bo vojna končana. Prav
zaradi tega in zaradi dejstva, da na nobeni strani
doslej še niso povedali točnih načrtov, utegne ta
vojna še dolgo trajati. Vsekakor pa ni nobenega
dvoma, da bo vse moralo temeljiti na dveh načelih:
na redu in na mednarodnem sodelovanju. Če ne
govorimo o komunizmu, ki bo vedno ustvarjal samo
nered, bo prva skrb vseh narodov, znova uposta-
viti red, kjer ga ni, in ga obdržati, kjer ga imajo.
Samo komunizem ne bo teh misli. Komunizem pred-
stavlja najvažnejše vprašanje človeštva vseh časov,
to se pravi vprašanje temeljnega pojmovanja indi-
vidualnega in socialnega življenja spritno hude ne-
varnosti za zahodno in krščansko omiko.

Salazar si je nato zastavil vprašanje, ali bo
vzajemnost med narodi temeljila na nadnacionalni,
evropski ali svetovni organizaciji ter izrekel trdno
prepričanje, da v dvajsetem stoletju nihče ne bo
mogel rešiti svetovnega vprašanja kako drugače,
kakor tako, da vstanejo spet svobodni in neodvisni

Brezuspešni napadi pri Kubanju in Leningradu

Na ostalih odsekih je vladal mir — V Rokavskem prelivu sta bila potopljena dva hitra čolna, dva nadaljnja
pa skupno z enim rušilcem poškodovana

Hitlerjev glavni stan, 29. aprila: Nemško
vrhovno poveljstvo objavlja:

Ob kubanskem mostišču in jugovzhodno
od Leningrada so ostali sovražni napadi brez-
uspešni. Na ostalih odsekih vzhodnega bojišča
je dan mirno potekel.

Nemško letalstvo je brez lastnih izgub uni-
čilo 52 sovjetskih letal.

V Tunisu je bila severovzhodno od Me-
džes El Baba nadmočna skupina sovražnih
tankov, ki se ji je posrečilo vdreti v naše po-
stojanke, v bojih z nemškimi rezervami potol-
čena in v protinapadu s težkimi sovražnimi iz-
gubami vržena nazaj preko svojih izhodnih po-
stojank. Na ostalih odsekih tuniskega bojišča

so bili krajevni napadi deloma v protinapadu
odbiti.

Oddelki nemškega letalstva so na vseh od-
sekih tuniskega bojišča podpirali kopenske
oddelke.

Pred rtičem Bone so lovci zažgali en so-
vražni hitri čoln.

V noči na 28. april je prišlo v Rokavskem
prelivu do boja med zaščitnimi silami neke
nemške spremiljave in skupino angleških rušil-
cev, ki so jih spremljali, v katerem sta bila
potopljena dva sovražna topniška čolna, dva na-
daljnja čolna in en rušilec pa so bili težko po-
škodovani. Med tem kratkim pa trdim bojem,
v katerega je pozneje posegla še skupina so-

vražnih bombnikov, sta bili zgubljeni dve lastni
letali, trije bombniki pa so bili sestreljeni.

Preteklo noč so sovražna letala vdrila na
severno nemško obalno področje, kakor tudi
na področje Vzhodnega morja in Vzhodne
Prusije. Bombe so padale brez načrta in na-
stala je neznatna škoda. Pri teh napadih je bilo
sestreljenih 18 sovražnih bombnikov, štirje na-
daljnji pa nad zasledenim zahodnim področjem.

Nemška bojna letala so v noči na 29. april
vrgla bombe težkega kalibra na nekatere kraje
v južni Angliji.

Berlin, 29. aprila. AS. Sovražna letala so zad-
njo noč spuščala razdiralne in zažigalne bombe
na kraje v severozahodni Nemčiji in vzhodni Pru-
siji. Na zgradbah je nastala lažja škoda. Po dose-
danjih poročilih je bilo sestreljenih osem sovražnih
večmotornih letal. Z druge strani se je zvedelo,
da so nemška bojna letala zadnjo noč napadla več
krajev v južni in jugovzhodni Angliji. Spuščala
so velike bombe in povzročila številne požare na
zadeti ciljeh.

Uspeh slovaških letalcev

Berlin, 29. aprila. AS. Eskadrija slovaških lov-
cev, ki delujejo na južnem odseku ruskega bojišča,
je dosegla v petih mesecih svojo 102. zmago. V zad-
njih štirih tednih je eskadrija pod poveljstvom ma-
jorja Dumbala sestrelila petdeset sovjetskih letal.

Pavelič na obisku pri Hitlerju

Hitlerjev glavni stan, 29. aprila. AS. Hitler je
27. aprila sprejel v svojem glavnem stanu vodite-
lja Neodvisne Države Hrvaške dr. Ante Paveliča.
Hitler se je s Paveličem pogovarjal o vprašanjih,
ki se nanašajo na vodstvo skupne vojne osnih sil
proti boljševizmu in angleško-amerškemu boga-
taštvu.

Razgovori, pri katerih so sodelovali nemški

zunanj minister von Ribbentrop, hrvaški zunanji
minister dr. Budak, maršal Keitel in general Be-
gić, so potekali v duhu prijateljstva in prirnekega
sodelovanja, ki veže Nemčijo z mlado hrvaško
državo in njenim junaškim ljudstvom. Dr. Pavelič
je povedal trdni sklep hrvaškega naroda, da bo
ob strani Osnih sil nadaljeval odločilno bitko za
svobodo neodvisne Hrvaške in da bo dal na raz-
pologo vse svoje moči, da se doseže zmaga brez
kakršnih koli kompromisov s skupnimi nasprotni-
ki narodov, ki so člani trojne zveze.

Na sestanku v Hitlerjevem glavnem stanu sta
bila navzoča tudi nemški pooblašeni minister v Za-
grebu in glavni poveljnik nemških enot na Hrvat-
skem gneral Glaise von Horstenau.

Kljub temu, da je Churchill prepovedal Poljakom
vsake izjave, je begunska poljska vlada vendar še
objavila svoj odgovor na noto sovjetske vlade.

Poljska nota

Berlin, 29. aprila. Kakor poroča »Il Piccolo«
iz Berlina, je poljska begunska vlada sredi ob-
javila neko izjavo, ki naj bo očitno odgovor na
Molotovljevo noto. Odgovor je bil po vsej verjet-
nosti sestavljen pri pogovorih, ki jih je imel Sikor-
ski s Churchillom in Edenom. V tem odgovoru be-
gunska vlada odklanja sovjetsko obtožbo, češ da
podpira Nemce in izjavlja, da je že čisto v začetku
vedela za zadevo v Katinskem gozdu in se je zato
obrnila na sovjetskega poslanika, prosič ga, naj
ji da zadovoljivo pojasnilo o dogodkih v Katinu.
Nota nato izjavlja, da poljska vlada ni nikdar ka-
zala stremiljenj po ozemljih Sovjetske Zveze in na
koncu zahteva, naj moskovska vlada dovoli deseti-
nam tisočev Poljakov, med njimi mnogo žena in
otrok, da zapustijo Sovjetsko Rusijo in da bodo
lahko pomnožili vrsto tistih, ki se bore za skupno
etvar.

V Berlinu do te note še niso zavzeli nikakega
stališča. Politični krogi se omejujejo le na ugo-
vite, da bi jo Sikorski rad poceni odnesel in da
ima pogum vztrajati v zahtevi, ki je Stalin doslej
ni uslišal, to je, naj dovoli Poljakom končno za-
pustiti Sovjetsko Zvezo.

London v zadregi

Bern, 29. aprila. AS. London sodi poljsko-ruski
epor kot zelo obžalovanja vreden. Do tega prepi-
sanja pride, kdor bere londonske liste. »News Chro-
nicle« na primer pripominja, da je zdaj zaradi te-
žavnega položaja prišel čas, ko mora tako angleška
kakor ameriška vlada povedati poljski vladi v Lon-
donu svoje mišljenje. Drugi listi naglašajo, da je

vsa angleška prestolnica zadeta z moskovskim od-
lokom in se boji, da bodo iz tega koraka nastale
posledice, ki si jih ne moremo niti misliti ali jih
predvidevati. Odkrito priznavajo, da zadnje tedne
ni bilo soglasja med zavezniki in da za soglasje
med njimi ni bilo potrebne dobre volje. Zdržene
države doslej še niso izrazile svojega stališča. V
Londonu pripominjajo, da je Anglija stopila v vo-
jno zaradi Poljske in da tudi ne more pozabiti po-
moči, ki jo je dobila od Poljakov. Vendar pa se
londonski listi obračajo tudi s ostrimi kritikami
na člane nominalne poljske vlade v Londonu in
so mnenja, da jih je treba izmenjati. Če se hoče
hitro odpraviti ta konflikt, je potrebna sprememba
v zadržanju poljske vlade in Poljaki morajo pre-
klicati svojo prošnjo na mednarodni Rdeči križ,
v kateri žele, da bi preiskal zadevo v Katinskem
gozdu. Nihče ne misli v Londonu braniti poljske
vlade in kakor se zdi, so si vsi prisvojili stališče
Moskve, kajti če bi drugače ravnali, se boje, da bi
razjarili vladajoče kroge v Kremlju.

Turško mnenje o sporu med »zavezniki«

Carigrad, 29. aprila. AS. Tukajšnji tisk še
vedno piše o preinitivni diplomatski odnošajev
med Sovjetsko Rusijo in Poljsko. Listi naglašajo,
da je prvič v zgodovini dvojje vlad prekinilo
diplomatske odnose, ki imata vendar skup-
nega sovražnika. »Son Telegraph« pravi, da je
Moskva storila ta korak zato, ker je prepričana,
da Angleži ne bodo podpirali Sikorskega, ker
si ne bodo upali nakopati zamere pri Sovjetih,

Angleži o bojih v Tunisu

Rim, 29. aprila. AS. Londonska radijska po-
staja se je v poročilih o vojaških dogodkih na tu-
niškem bojišču izražala z naslednjimi besedami:
»Bitka krvavo divja po vsem bojišču. Naši imajo
opravka z naboljšimi četami, ki so odločene dati
se pobiti do zadnjega na dobro utrjenih postojan-
kah. Morala ujetnikov je zelo visoka.«

Švedska ladja potopljena

Stockholm, 29. aprila. AS. Švedsko poslanstvo
v Londonu je sporočilo zunanjemu ministrstvu, da
je došlo nima poročilo o 6000 tonski motorni ladji
»Valarenc« in da jo zato smatra za izgubljeno. Na
krovu te ladje se je nahajalo 38 mož posadke. Sko-
raj vsi so bili švedi. Med njimi je bila tudi neka
švedska časnikarka.

Nov finski poslanik na Švedskem

Stockholm, 29. aprila. AS. Z letalom je pri-
spel v Stockholm novi finski poslanik George
Gripenberg, ki je bil pred kratkim imenovan
na to mesto.

Še tri nedolžne žrtve

Reggio Calabria, 29. aprila. s. Sovražno zverin-
stvo, ki mu je samo do ubijanja, je povzročilo
nove žrtve. V S. Alessiu d'Aspromonte je petletni
deček Romeo Francesco pobrl eksplozivno pero,
kakršne je sovražnik pri svojih napadih spuščal.
Fanta je hudo ranilo po trebuhu in po levici, ki
mu jo je močno razmesarilo. Ranjeni sta bili še
njegova teta Rosa d'Agostino in mladenka Loren-
za Morena.

Ankarski demanti

Budimpešta, 29. aprila. Turški list je objavil
novico, češ da se je pri ankarskem zunanjem mi-
nistrstvu ustanovil odbor za proučevanje vprašanj,
ki jih bo treba rešiti, ko bo nastal mir. To poro-
čilo so v turškem zunanjem ministrstvu zanikali.
Zunanji minister je dejal, da ustanovitev takega
odborja nima nikakega pomena, ker Turčija ni v
vojni in ne smatra za potrebno spreminiti svojo
dosedanjo smer. (»Piccolo«.)

Stockholm, 29. aprila. AS. V Londonu so urad-
no potrdili, da je bil potopljen norveški rušilec
»Eskdale«, ki je bil v angleški službi. Imel je
180 članov posadke.

Zločin partizanov nad sodnikom dr. Kejžarjem

Ko je v črmošnjicah izvrševal svojo službo, so ga zajeli partizani in ga nato umorili

V Ljubljani, 29. aprila.

Ze meseca februarja je sodnik dr. Mirko Kejžar odšel po službenih opravkih v Črmošnjice v Beli Krajini. Od takrat naprej je sled za njim izginila. Toliko se je že prej izvedelo, da ga je v Črmošnjicah zajela partizanska vaška zaščita ter ga začasno zaprla v klet neke hiše. Nato je bil poslan na glavno poveljstvo partizanskih tolpa, ki so se takrat mudile v okolici Gorjancev. Sklepalo se je, da so ga najbrž partizani umorili. Toda točnih poročil ni bilo. Sedaj pa smo dobili zanesljivo vest, da so ga komunisti ubili v vasi Oštre na Hrvaškem, kakke štiri ure oddal od meje. Ljudje sicer niso vedeli za njegovo ime, znano pa jim je bilo, da so partizani ubili nekega sodnika Mirka iz Metlike. Po-

kojni sodnik dr. Kejžar je pred smrtjo prosil svoje morilec, naj njegovo smrt sporoče znancom v Ljubljani, češar pa ti niso storili.

Rajni sodnik dr. Mirko Kejžar je bil zelo znana osebnost v slovenski katoliški javnosti. Bil je neomadeževan značaj, iskreno pobožen, v svoji stroki pa izredno sposoben ter nadarjen. Njegova smrt pomeni strašen zločin nad nedolžnim človekom. Noben izgovor tukaj ni mogoč. Partizansko vodstvo ga je moralo dobro poznati in kaka zamenjava je izključena, saj sedi v vodstvu partizanov tudi njegov bivši tovariš iz sodniške službe Jože Rus, ki je svojega kolega pač dobro poznal. Pomen tega zločina partizanov je tako velik, da ni možno iti kar tako mimo njega. O rajnem dr. Kejžarju bomo pisali še v jutrišnji številki našega lista.

Pridelovanje buč in samopreskrba z oljem

Ker mora v sedanji vojni Evropa sama pridelati vse maslobo, ki jih poje, so po vseh državah zlasti povečali pridelovanje rastlinskih maslobo. Razmeroma lahko je bilo posaditi oljarske, drugič pa je bilo tudi bolj gospodarsko, saj so poskusi že zdavnaj pokazali, da se da na enem hektarju, posejanem z oljnim rastlinami, pridelati najmanj šestkrat toliko olja, kakor pa živalskih maslo, ki bi jih dala živina, krmiljena s krmno, pridelano na isti površini.

Poskus pridelovati sončnice na Ljubljanskem barju v večjem obsegu je že lani pokazal, da smo tudi pri nas razumeli potrebo časa. Obneel se je prav dobro in bo treba saditi sončnice še povsod tam, kjer je za to primerna lega. Najti pa bi bilo treba še oljno rastlino za kraje, kjer sončnice ne dozori. Ali jo imamo?

Buča dozori v vseh naših krajih in jo prav dobro poznajo na Stajerskem, kjer so zadnja desetletja na debelo izdelovali iz bučnih pešk olje. Pri nas so buče sadili vedno le zaradi krme in jih tudi trgalji še nezele, tako da pešk ni bilo mogoče uporabiti za pridobivanje olja. V današnjih časih pa bi bilo treba paziti tudi na peške in si poleg živalskih krmil zagotoviti še odstotek maslobo.

Buče rode zelo bogato in so odlično krmilo za živino. Na več načinov pa se dajo iz buč pripraviti tudi okusne jedi, tako da je buča važna celo za človekovo prehrano. Ker se buče pri sedanjem načinu shranjevanja drže tri mesece, lahko izračunamo, koliko buč smo saditi. V 90 dnevih lahko pokrmimo eni evinji do 500 kg buč, enemu govedu pa do 1100 kg buč. Na enem hektarju, zasajanem s samimi bučami, pridelamo od 50.000 do 120.000 kg buč, iz katerih pridobimo do 3000 kg pešk. Te pa dajo do četrtine svoje teže ali še več olja.

Zaleteti se ne smemo, ker še nimamo izkušnje. Najti bo treba najprej najprimernejšo vrsto, zakaj za sedaj moramo ostati pri naši navadni buči

Prva sobota v maju

Prva in obenem zadnja sobota! Lepi maj bo zaključil pobožnost, ki so jih verniki že štiri mesece opravljali v čast Božji Materi. Morda ne toliko njej v čast, kolikor sebi in duhovni prid. Pobožnost do Marijinega srca ima namreč danes izrazito preobrazilven značaj. Spada v sklop vseh onih sredstev, ki naj dvignejo zmaterializirano človeštvo na višjo raven duhovnosti in nadnaravnega pojmovanja v življenju. Mehkoba, ki veže iz te pobožnosti, gladi ostrino medsebojnega sovraštva in upogiba snovnost nadvladi duha. Mesec maj, posebej posvečen Mariji, bo to pobožnost še zlasti stopnjeval. Številne vrste vernikov, ki so dosedaj opravljale pobožnost prvih sobot, se bodo v maju še pomnožile in tako dale novega poročstva za duhovno obnovo našega naroda.

V tem mesecu pa bodo tudi zaključile posvečitev Marijinemu Srcu. Ljubljanski škof je o tem izdal posebno okrožnico. V spremnem pismu k tej okrožnici pravi:

»Posiljam Vam okrožnico v zadevi posvečitve škofije brezmadežnemu Srcu Marijinemu in Vas prosim, da jo pazljivo preberete in vse, kar je v Vaših razmerah mogoče, iz ljubezni do brezmadežne Device tudi izvršite.

Nameravana posvečitev je silno važna zadeva, dvakrat važna v bridkem stanju, ki se narod v njem nahaja, iz katerega bo le neskončno modra božja previdnost naša primeren izhod. Obljube Kraljice presvetega rožnega venca v Fatimi, ki jih je navezala na posvečitev sveta njenemu brezmadežnemu Srcu, nam upravičeno vzbujajo zaupanje, vemo pa seveda ne, se li bodo nad nami vse izpolnile. Izpolnitev je v božjih rokah. V naših rokah pa je priprava na posvečitev, in sicer duš in src vernikov, da bi posvečitev rodila čim lepše in čim trajnejše duhovne sadove: spreobrnjenje mišljenja, usmeritev vsega življenja na Boga, zvestoba v službi Boga in stanovitnost v veri.

Vse, kar moremo, moremo storiti, da bodo duše dobro pripravljene. Srednica vseh milosti pa bo posredovala vse potrebne dejanske milosti in blagoslovila naše napore.

Vremenska napoved za petek, 30. aprila: Še deževno in zelo hladno, sneg celo po nizkih hribih (nad 700 m nad morjem).

Za 1. maj (sobota): izboljšanje.

Zadnja carica

A ta prva velika sreča ni trajala delj ko nekaj dni. Treba se je bilo ločiti. Kraljica Viktorija se je vrnila v Anglijo in je vzela s seboj svojo vnučko. Carjevič pa se je napotil nazaj v Rusijo, kjer je moral prisostvovati zaroki svoje sestre Ksenije, ki se je zaročila z bratrancom, velikim knezom Aleksandrom.

Slavnostne prireditve o priliki carjevičeve zaroke so imele povsem uradni značaj, vse je bilo po predpisanih dvorskih ceremonijah. Rekli smo že, da se ni bil nihče zmenil za to, da bi bil carjevič že prej zaljubljen, in zato tudi nihče ni mogel vedeti, da je šel v Koburg, da se snide ondi z ljubljeno izza dolgih let. Ko so časopisi objavili uradno vest o zaroki, je tedaj vse ostrmelo.

»Njegova carska Visokost, veliki dedni knez, prestolonaslednik carjevič Nikolaj Aleksandrovič, se je soglasno z Njegovima Veličanstvoma, carjem in carico, zaročil z Njeno Visokostjo, veliko vojvodinjo Alico Hessen-Darmstadtsko.

Ljudstvo je zvedavo motrilo princesno sliko, ki je bila objavljena v listih. Slika je bila slaba, lepota mlade zaročenke je bila jako zmanjšana. Dejali so, da je ona »trotočja«, slabo oblečena; nekateri so dognali, da ima osoren videz, drugi spet so rekli, da je videti hudobna. Splošno je napravila jako neugoden vtis. K temu je treba dodati, da je bila takrat vsa Rusija Nemčiji in Nemcem sovražna in so sovražili tudi »Nemkoc. Malokdo je vedel, da je bila princesa bolj angleška kot nemška. Pod to neuspelo sliko, ki so jo vsi tako kritično motrili, je bil k nesreči še lastnoročni podpis: »Alik, Prinzessin von Hessen, in to je koj pritisnilo petat sovraž-

nemu mnenju, češ ona je zares »Nemka«. Dejali so še, da ni ničesar zmožna, da je to zopna malomeščanka, da ji je nemogoče pojmiti veličino Rusije, da je prenapeta in obsedena od megalomanije. Mimo tega je bila prava sestrčna nemškega cesarja Viljema II., človeka, ki so ga v Rusiji najbolj mrzili. Tako so se prav vsi motili v presoji mlade princese, rusko ljudstvo ji je dodajalo politično, nemško podlago, pa vendar ni bila ona v nikakršni zvezi z njo. Vse to neusmiljeno presojanje, ki se je koj vcepilo v duše vseh, je mnogo pripomoglo k temu, da je bila čez toliko let, v nesrečni krizi države svojega moža tako kruto obsojena tudi ona...

Splošno nezadovoljstvo je izviralo tudi iz podlih opazk vseh petrograjskih salonov plemičev. Začeli so govoriti, da se je carjevič sam izrazil, da mu je nevesta zopna in da obožuje neko plesalko in da se ne bo mogel nikdar ogreti za to grdo Nemkoc. Vsi so bili mnenja, da je ta nevesta nemarna ženska in začeli so se norčevati iz nje v raznih epigramih in satiričnih verzih, ki so romali iz rok v roke. V neki taki grdinji pesmi so princso primerjali z zajedalko, ki ogroža poljedelstvo in ki jo je rusko preprosto ljudstvo poznalo z imenom »hessenska muha«. Namigavanje na tako škodljivo je sprožilo zamisel nekega podlega epigramatika, ki je zapisal: »Gorje nam! Gospod Bog nam neče uslišati naših prošelj in rusko žito bo še nadalje ogražala hessenska muha!«

Vsa Rusija se je kar zagrohotala na to in vzdevek »hessenska muha« je šel odlej vedno držal tiste, ki je hotela postati žena prestolonaslednika.

Če bi bila mlada princesa Alik slišati vse te norčije in zbadljivke, ki so se trosile po Rusiji na njen rovaš, pa ji vendarle to ne bi bilo moglo skaliti njene sreče. Dobro, da takrat ni zvedela ničesar in

Župan Leon Rupnik v Novinarskem domu

Ljubljana, 29. aprila.

Ljubljanski župan general Leon Rupnik je večeraj popoldne obiskal slovenske novinarje v njihovem domu v Gosposki ulici. Novinarji so ga pozdravili v svoji sredi in se mu zahvalili za razumevanje, ki ga je do njihovega stanu pokazal, posebno pa za dar, ki ga je namenil za podpiranje brezposelnih članov. Župan general Rupnik se je v prijetnem, neprisiljenem razgovoru pozanimal za vse težnje, delo in potrebe društva, da bi tako dobil pravo sliko o organizaciji slovenskih novinarjev. Obljubil je, da bo mestna občina s razumevanjem zasledovala socialno delo novinarske stanovske organizacije in jo bo tudi podprla, kjer koli in kadar koli bo zmogla. Zahvalil se je novinarjem za njihovo tvorno delo in zvestobo poklicu, vse v korist ljudstva Ljubljanske pokrajine.

Iz kulturnega življenja

Letošnje Šmarnice

Ves narod sledi pozivu svojega nadpastirja ter v molitvi in pokori teži po notranji obnovi. In kakor je tej obnovi narod posvečal lani devetere petke Presvetemu Srcu Jezusovemu, tako letos posvečuje pet prvih sobot Presvetemu Srcu Marijinemu s premišljevanjem sv. rožnega venca, kakor je želela Marija ob svojih prikazovanjih v Fatimi. In kaj naj bi letošnje šmarnice obravnavale bolj aktualnega, kakor Marijino pobožnost v obliki, kakor jo zajema zdaj ves narod in v kateri se ves narod izživlja v prošnji za obnovo sveta? Zato je škofij. odbor prvih petih sobot naročil dr. Ivanu Ahčinu naj letošnje šmarnice posveti Presvetemu Srcu Marijinemu v zadostitev za grehe hudobnega sveta, s premišljevanjem sv. rožnega venca ter v upanju na zagotovilo miru in sreče, kakor ga je dala pastirškom v Fatimi. Zdjaj so izšle te šmarnice za leto 1943, kakor jih je napisal dr. Ahčin, v posebni knjigi (str. 160) z naslovno podobo Lojzeta Perka ter so na razpolago tako pridigarjem kakor tudi vernikom, ki bi radi duhovnega branja, kakor ga terja današnji čas.

Dr. Ahčin je razdelil svojo snov na 31 šmarničnih govorov v smislu stare šmarnične tradicije. Vsak dan obsega kratko razlago predmeta, zaključuje se pa s skupno molitvijo Mariji. Kot celota pa so šmarnice razdeljene na dva dela: v I. je razporedil pisatelj razlago dogodkov v Fatimi, v II. delu pa izpolnjevanje Marijinega izročila.

Prvi del obsega osem govorov: v njih je sestavljalec na prijeten in stvaren način pojasnil začetek portugalske vsenarodne boje poti v Fatimi, kakor so se odigrali leta 1917, ko je v svetu divjala svetovna vojska. Lepo nam prikazuje skromne pastirčke, ki si jih je Marija izbrala za svoje orodje, ter njihova videnja in prikazni, pa tudi pričevanje množic, ki so na lastne oči gledale okolje Prikazni ter bile priče zlasti pri zadnjem videnju čudeža s soncem 13. julija 1917 leta. Ta je tudi nevernim odprl oči in potrdil prihod nadnaravnega Bitja na zemljo. Nato navaja besede Marijine, kakor jih je govorila otrokom, ki vsebujejo lepe molitve, prošnje za zadostitev za hudobijo sveta, češčenja sv. Rožnega venca, ter zagotovilo trpljenja in Marijine zmage. Potem v nekaj besedah pove, kako se je Fatima razvila v narodno svetišče Portugalske, države, ki stoji vidno pod Marijinim varstvom, kateremu so jo posvetili njihovi škofje, in kateri je ves svet posvetil sedanji papež. Predvsem pa označi pobožnost prvih sobot kot pobožnost, ki si jo je želela Marija sama in ki jo po Njeni želji opravljamo zdaj Slovenci kot celota, da tako pomagamo zadoščati za grehe sveta in reševati neumrljivost svojih duš.

Drugi del, ki vsebuje nadaljnjih 23 govorov, govori najprej o tej pobožnosti ter njenem smislu za sedanje čase, obenem pa se ozira tudi na češčenje Marijinih praznikov sploh ter na način češčenja. Po izročilu Marijinem je treba predvsem zadostitev, pokore in molitve rožnega venca. Temu Marijinemu izročilu posveča avtor premišljevanje več govorov, kjer poudarja predvsem smisel zadostitev in pokore v času brezboštva in hudobij, ter lepoti in razlagi sv. rožnega venca. Podal je lepa premišljevanja posameznih delov in lepe napotke k molitvi te pobožnosti, da rodi največ sadu. Zadnji del pa vodi k posvečitev Marijinemu Srcu posameznika, družine in naroda ter sadov in milosti ki teko iz te pobožnosti: da bo mnogo duš rešenih, da se bo zlo na svetu poleglo in da nastopi daljša doba miru. Vse to, kar je zagotovilo Fatimske Marije. Teh sedem govorov pade na zadnje dneve maja, ter bodo služile kot najlepša priprava za posvečitev naroda Presvetemu Srcu Marijinemu, ki jo bo opravil Prezvizišni 30. maja tega leta.

Tako torej tvorijo te šmarnice najlepšo duhovno pripravo na veliko versko svečanost, ki naj obnovi naš narod duhovno, ga prečisti v pokori in zadostitvi z novo vero in vrne miru zdravega in življenja zmožnega. Tako lepo sovpadajo v velik čas kot najsodobnejše versko opravilo in se vključujejo v notranjo harmonijo s pobožnostjo vsega naroda Mariji, Kraljici kristjanov in Njenemu Presvetemu Srcu.

DALE CARNEGIE Rako si pridobiš prijateljev

Neko podjetje z igracami se je rešilo na ta način poloma, da je začelo na svojih igrah objavljati njegove slike. Harry Alexander si pridobiva na ta način nakupovalcev, da podaja po radu namišljeno boksarsko tekmo med svojim podjetjem ter med tekmeč. Po Chryslerjevih strojih hodijo sloni ter s tem nazorno dokazujejo njih trdnost.

To se pravi dramatizirati resnico! Ni dosti, če izrečemo resnico, treba jo je narediti živo, zanimivo, dramatično. To je velika prednost filma in radija. Tudi vi si morate privzeti to metodo, če hočete imeti kaj uspeha.

Kot reklamo za mišji strup je nekdo postavil v svojo izložbo dve živi miši. Tisti teden je prodal zelo veliko strupa.

Nek ameriški list je podvzel študijo o neki kožni kremi. Potreboval pa je nekaj podatkov. Poslal je torej svojega pooblaščenca k ravnatelju neke oglasne družbe, ki ee je za stvar zanimala.

»Ko sem bil prvič pri njem,« tako pripoveduje časnikar, »sva razpravljala zagrizeno ter na dolgo in široko o naših metodah pri tem proučevanju. On je trdil, da nimam prav, jaz pa sem mu za vsako ceno hotel dokazati, da imam. Končno mi je uspelo, da sem v debati dobil nekaj prednosti, a bilo je za prepozno, ker sem moral oditi; in tako nisem dosegel ničesar.

Naslednji dan sem šel spet k ravnatelju. Ravno telefoniral je. Tedaj sem razpostavil po mizi vseh dvaintridesetih vrst kreme v škatlicah, ki so se vse hotele kosati z njegovimi. Poleg vsake škatlice je bil pritrjen listek, na katerem je bil napisan v kratkih in jasnih besedah uspeh mojega proučevanja.

Ni bilo treba več razpravljati. Ravnatelj je pozorno pregledal listek za listkom, mi stavi nekaj vprašanj, nakar sva začela prijateljski pogovor. Malo prej mi je izjavil, da ima samo deset minut časa. Zdjaj pa sva že govorila nad eno uro. Prav za prav sem mu danes povedal isto, kar sem mu govoril večeraj. Razlika pa je bila ta, da sem mu danes isto stvar prikazal na bolj živ in resničen način.

Od tod sledi enajsto pravilo:

Vaše ideje morajo biti žive in dramatične.

Če ne uspete, poskusite vsaj to

Karl Schwab se je nekega dne pritoževal nad ravnateljem neke svoje tovarne zaradi majhnega delovnega uspeha njegovih ljudi. Ravnatelj se je izgovarjal: »Na noben način ne morem doseči večjega uspeha. Nič ne pomagajo ne grožnje, ne kletvine, ne prošnje.« Ta pogovor sta imela zvečer malo pred nastopom nočne ekipe.

»Dajte mi kos kredite!« pravi Schwab. Nato pa se obrne k bližnjemu delavcu in ga vpraša: »Kolikokrat ste danes naložili?«

»Šestkrat.«

Schwab ne reče ničesar, pač pa s kredito nariše na tla številko »6« ter odide.

Ko je prišla nočna ekipa, so možje takoj vprašali, kaj pomeni tista številka »6«.

»Tu je bil lastnik in on je narisal na tla številko, ki pomeni, kolikokrat smo ta dan naložili.«

Naslednji dan pride Schwab spet v tovarno in vidi, da je nočna ekipa zbrisala številko »6« in jo zamenjala s številko »7«.

Možje, ki so morali delati podnevi, so bili ob tej novi številki ogorčeni. Ali so možje iz nočne ekipe morda mislili, da pomenijo nekaj več? Spravili so se vneto na delo in zvečer narisali na tla velik »10«. V kratkem času je ta tovarna začela proizvajati več kakor vsaka druga v tistem okrožju.

Kakšen sistem je to?

Schwab pravi: »Treba je vzbuditi nagon tekovanja v dobrem pomenu besede, to je, željo po prvenstvu!«

Torej želja po prvenstvu! Izzvati je treba tekmo in boj. To je nezmotljiv način, kako razumni ljudje vedno dosežejo, kar hočejo.

Brez njihovega izzivanja Teodor Roosevelt ne bi nikoli postal predsednik Združenih držav. Nekdo drug je bil predlagan na Rooseveltovo mesto.

Teodorju Rooseveltu je upadel pogum in bil je že pripravljen, da se umakne, ko je nekdo zaklical: »Teodor Roosevelt je torej strahopetec!« Zadoštovali sta ti besedi in Roosevelt je vztrajal pri svoji kandidaturi. Ostale dogodke pozna dobro zgodovina. To izzivanje ni le spremenilo življenja nekega moža, temveč je imelo velikiški učinek na zgodovino celega naroda!

Ko je bil Al Smith guverner New Yorka, je bilo izpraznjeno mesto ravnatelja poboljševalnice v Sing-Singu. Med jetniškimi zidovi so si sledili drug za drugim razni škandali in položaj je postal nevzdržen. Treba je bilo človeka z železno voljo, ki bi razčistil razmere. Al Smith je poklical Lewisa Lawesa in mu mirno rekel:

»Kaj bi rekli, če bi vas imenoval za ravnatelja v Sing-Singu?« Rabim človeka, ki ima precejšnje izkušnje.

Lawes je bil v zadregi. Vedel je, kako težak in delikaten je položaj ravnatelja v jetnišnici. Bila je to služba, ki je bila podvržena muham vseh pomembnih in nepomembnih politikov.

Ravnateljji so si neoprestano sledili. Nobeden ni mogel ostati dolgo časa. Razen tega pa mora misliti tudi na svojo bodočnost. Ali ga ne bi neuspeh v tej službi oviral pri njegovem bodočem delu?

se je pripravljala za svojo vlogo kot »carjevičevna« (uradni naslov za ženo carjeviča). Začela se je učiti rušičine in prejemala je verski pouk, ki je bil potreben za prestop v pravoslavlje. Videli smo že, da je bil vprav ta prestop edini črni oblak na nebesu sreče te mlade neveste. Dodelili so ji posebnega duhovnika, da jo pripravi na ta važen korak. To je bil višji duhovnik Janjiščev, načelnik »dvorske duhovščine«, človek brez predsodkov, svobodnega mišljenja, bolj popoln kot mnogi drugi člani ruskega duhovništva, izrazitega modernega duha in mišljenja spriču protestanstva. Pod njegovim vodstvom se je princesa uvela v pravoslavno Cerkev zgolj formalistično, brez pravilne podlage in ti njeni prvi koraki v pravoslavlje so vodili mimo vsega slabega in lepega, kar je v tej veri. Čez ena in dvajset let nato je carica, govoreč o tej veroizpovedi, živahno pripomnila: »Vi, ki ste že od detinstva v pravoslavni veri, ne morete razumeti, kaj se to pravi, ko človek stopi vanjo po protestantski veri, ki je tako mrzla in mrka, pa zagleda tu celo kraljestvo luči in mističnih skrivnosti! Presveta Devica, svetniki, vse to nadnaravno carstvo! Pa pomislite, da mi je bil oče Janjiščev, ko me je bil poučeval v pravoslavni veri, dejal, da ni nobene bistvene razlike med protestantsko in pravoslavno vero! Zatorej sem bila mislila, ko sem prestopila iz ene v drugo, da je vse skupaj le razlika v zunanosti, zgolj formalnost. Šele mnogo kasneje sem zagledala nov svet, ki se je odpiral pred menoj, svet, ki je bil tako lep, tako ves svetale!« (Te besede je pisateljica Julija Dangas, ki je spisala »Zadnjo carice«, slišala od carice same poleti 1914, malo pred začetkom prve svetovne vojne.)

Lahko je bil v duhu videti vso versko pot te vzhicene duše, ki se je v novi veri vsa prerodila, dokler se ni slednjič vdala pogubonosnemu mističizmu...

Drobne novice

Koledar

Petek, 30. malega travna: Katarina Sienska, devica; Zofija, devica in mučenica.
Sobota, 1. velikega travna: Filip in Jakob, apostola; Berta, sveta žena; Ziga, kralj in mučenec.

Zgodovinski paberk

30. malega travna:

1. 1671. so v Dunajskem Novem mestu obglavili Petra Zrinjskega in Krsta Frankopana. Popustljivost Leopolda I. proti Turkom v Vašvaru in to po zmagi pri Št. Gotardu (1664) je vzevoljila Ogrce in Hrvate. Pritoževali so se, da jim dunajski vladar ni predložila vašvarskega miru v odobritev, kakor je to zahtevala ustava, nezadovoljstvo so pospeševale zlasti cesarjeve absolutistične težnje in slabo plačani nemški vojaki, ki so čisto nadlegovali mirno prebivalstvo. Te okolnosti so naglnele ogrske in hrvatske velikaše, da so sklenili na podlagi insurrekcijskega člena zlate bule Andreja II. dvigniti se zoper Habsburžane in jih pahiti s prestola. Po smrti Nikolaja Zrinjskega je Peter Zrinjski poskušal znesti upor tudi v sosednje slovenske pokrajine, kjer je narod prav tako težko nosil ogromna bremena. Zvezal se je s štajerskim grofom Ivanom Erasmom Tattenbachom in z deželnim glavarjem goriskim grofom Thurnom. Iskal je pomoči tudi pri francoskem kralju Ludoviku XIV., ki je po sklepu miru s cesarjem pustil zarotnike na cedilu. Ko tudi od Benečanov in Poljakov ni dobil zaželjene pomoči, se je Peter Zrinjski v težkem položaju obrnil na Turke, ponudil jim je vrhovno oblast nad celo Ogrsko in Hrvatsko, ki naj ohranita svojo ustavo in svoje svoboščine. Na Hrvatskem naj bi zavladal Zrinjski. Ker je sultan Mohamed III. njenega odposlanca kapetana Franja Bukovačkega prijazno sprejel, je Peter domneval, da je turška vlada ponudbo sprejela. Toda veliki vezir Ahmed Čuprilić ni sprejel ponudbe, ker ni maral nove vojne s cesarjem; ta zmotila je postala za zarotnike usodna, posebno ker je bil Dunaj po svojem poslaniku Ivanu Česanovi obveščen o početju zarotnikov in o odklonilnem stališču Turkov. Po odposlančevi vrnitvi sta se pričela Zrinjski in Frankopan očitno pripravljati na upor, toda kmalu sta uvidela, da turške pomoči ne bo; tudi pričakovani upor na Hrvatskem je izostal. Ko je cesarska vojska začela od dveh strani prodirati proti njima, sta, zanašajoč se na obljubljeno pomilostitev, odšla iz Čakovca na Dunaj, kjer so ju pa kot vitezodajalca zepirli in obsodili na smrt.

Novi grobovi Čibašek Ivan

Ježica, 28. aprila.

V sredo, 21. t. m., je umrl na Črnučah v 65. letu starosti po daljšem bolehanju g. Čibašek Ivan, bivši župan in vzoren krščanski mož; pokopan pa je bil ob veliki udeležbi vse fars na veliki petek ob 11. Pogrebne molitve je opravil duhovnik iz Mengša.

Pokojni Goriskov oče je bil velik častilec Srca Jezusovega in Matere božje. Odkar je vpeljana pri nas pobožnost praznovanja oče je bil velik častilec Srca Jezusovega in Matere božje. Odkar je vpeljana pri nas pobožnost praznovanja

prvih petkov, je redno na ta dan pristopil k sv. obhajilu. Njegova volja je tudi bila, naj se zanj opravljajo vs. maše po možnosti na prve petke. Bil je tudi velik častilec Matere božje.

Pokojni Goriskov oče je bil velik dobernotnik cerkve in revežev. Rad je dajal in veliko. To vedo ne samo doma, to vemo tudi sosedje. Za cerkev je dal še prav zadnje dni, ko se je pripravljala fara, da letos na prav posebno slovesen način praznuje Marijino pobožnost v maju. Naj povemo samo še to, da ni bil nesrečnik, zlasti pogorelec, ki ne bi bil dobil velike podpore od Goriskovega očeta. Brez besede je pokazal, češ: »Tule nasekaj!« — In Goriskovi mlajši vsi, ki ste se udeleževali ne samo naših prireditev, temveč onih v Ljubljani na stadionu, vedite, da so bili mlajši, ki so bili najvišji, Goriskovega očeta.

Goriskov oče je bil najboljši sodelavec župnika g. Tomlja Antona. Drug drugega sta podpirala. Skupaj sta postavila Društveni dom, ki je bil za one čase najlepši v ljubljanski okolici. Ker pa so očeta napadli, da se briga le za izobraževalno društvo, je takoj zgradil še gasilni dom, saj je bil načelnik tudi tega društva. Z g. župnikom sta ustanovila Hranilnico, ki je bila ena najbolj delavnih in ki je daleč naokrog bledodejno vplivala.

Goriskov oče je bil župan od 1912. do 1927. leta. V tem času je napravil silno veliko dobrega ljudem. Nikjer ni to zapisano; samo božji Pisar ima vse to v evidenci.

Imel je 11 otrok, med temi 7 fantov. Vse je lepo preskrbel in tudi dobro vzgajil. V njegovi hiši ni bilo prostora za slabo branje ali pa grdo govorjenje. Katoliški listi in knjige so bili najboljši hišni prijatelji.

Naj mu bo Bog bogat plačnik v nebesih!

† V Ljubljani je umrl gospod Franjo Mar, vlakovodja državnih železnic. Pogreb bo v soboto, 1. maja ob 3 popoldne iz kapelice sv. Frančiška na Zalah na pokopališče pri Sv. Križu.

Naj mu sveti večna luč! Žalujemo naše iskreno sožalje!

Najpomembnejši dogodek tega stoletja so prikazovanja Matere božje v Fatimi

Da hoste o vsem prav poučeni in razumeli pomen teh prikazovanj tudi za naš narod, kupite čimprej

»ŠMARNICE«

ki jih je spisal dr. Ivan Ahčin.

Ta knjiga bo tudi najlepši spomin na letošnje posvetitve brezmadežnemu Marijinemu Srcu!

— Jutri, v soboto, 1. maja ob 7 zjutraj bodo po vseh ljubljanskih cerkvah sv. maše za dober uspeh posvetitev brez m. Marijinemu Srcu. Naj bi se ta dan, ki je tudi prva sobota v mesecu, verniki v čim večjem številu udeležili teh sv. maš.

— April se z dežjem posavlja. Za zadnje dneve aprila je bila kratka vremenska napoved, da bo vreme nestalno, spremenljivo, kakor je pač navajen april. Lani na 29. aprila so se vrstili nalivi in med dežjem je začel padati sneg. Kmalu je bila pobeljena ravan, po hribih pa je zapadel visok

Iz dela in življenja - od tu in tam Z Gorenjskega

Delo ženstva v kranjskem okrožju. V dveh letih je ženstvo kranjskega okrožja izdelalo 6000 raznih oblačil, 1000 pa jih je temeljito zakrpal. Žene so delale dalje copate in šale. Prvih so izdelale 4500 parov, drugih pa 8000. Znatno so bile količine vkuhanega sadija, nabranih jajc in cigaret; sadnih sokov so nabrale 3300 litrov. Vse to je bilo odposlano vojakom.

V taborišču državne obvezne delovne službe v Vetrinju na Koroškem se izobražujejo tudi gorenjski mladeniči. Nedavno je pokrajinski vodja dr. Rainer nadzoroval to taborišče. »Karawanken Bote« poroča o tem: »Pokrajinski vodja zasleduje z največjim zanimanjem mnogostransko in eksaktno izvršeno službo na terenu, športne vaje in igre na prostem, ki jih izvajajo posamezna krklata. Občudovanja vredno je, s kakšno vnemo in zagonom vsi mladi možje svojo službo pod vzornim vodstvom. Gorenjci se uspešno trudijo, da vzdrže ob strani naše zglede, krasne nemške mladine. Čeprav nimajo ti močje preobilo časa za izobražbo na terenu in notranjo službo v taborišču, so izvrstno izvežbani. Gorenjci imajo še dodatni pouk, da izpolnijo svoje znanje nemškega jezika. Gauleiter, ki je prisostvoval takih šolskih uri in sam stavljal vprašanja mladeničem, se je prepiral o uspehih, ki jih imajo Gorenjci v učenju nemškega jezika. Nekateri so posebno pridni.«

Okrajno sodišče v Kamniku se je preselilo iz poslopja nekdanjega okrajnega načelnstva v drugo hišo, ki so jo primerno preuredili. Na novo izbrani sodni hiši so prizidali tudi moderno opremljene zapore.

S Spodnjega Štajerskega

Spodnještajerc o »boljševiškem raj«. »Marburger Zeitung« je pred nedavnim objavila pismo, ki ga je poslal z vzhodnega bojišča Spodnještajerc svojim sorodnikom in sicer bratu in svoji svačinji. V pismu pripominja, da je najlepši dokaz, kako strahoten je »boljševiški raj«. Pismo se glasi: Na vzhodnem bojišču, 1. februarja 1943. Dragi Edo in Elfi! Pred dvema dnevoma sem dobil številko za vojno pošto, toda pošta je bila še oddana in zato nisem mogel več pisati. Pred par dnevi sem prebival še v boljševiških kočah. Neverjetno je, kakšno revščina in svinjarja vlada tu. Sem ves živ samih uši. Na nesrečo mi je granata razbila še mojo kuhinjsko posodo, tako da sedaj jem juho iz kozarca, ki sem ga napravil iz granate. Napravili smo si bunker in sedaj čakamo. Do sedaj se mi hvala Bogu še ni nič hudega zgodilo in upam, da jo bom srečno zvozil. Prve dni je človek seveda ves

sneg. Tudi letos je 29. april pripeljal v deželo dež. Letos prvič spomladi je v četrtek dopoldne začelo tudi grmeti. Na letošnji svetecno je bilo prilično tako vreme ponoči, ko je med nalivom hudo grmelo in je padala celo toča. V eredo je bilo čez dan sončno in toplo. Najvišja dnevna temperatura je bila +20,6° C, v četrtek zjutraj pa minimum +9,4° C. Barometer je padel na 762,0 mm. V sredo proti večeru so se od zapada pripeljali nad mesto črni oblaki. Okoli 17 je padlo ponekod nekaj kapljic, nato so se ti prvi oblaki razgnali, a pozneje se je nebo popolnoma zakrilo z deževnimi, kopicastimi oblaki. Po ombragrafu meteorološkega zavoda je začelo v četrtek zjutraj ob 4.30 deževati. Do 7 zjutraj je že padlo 9 mm dežja, kar pomenja precejšnjo množino vode. V dobri poldruhi uri je padlo toliko dežja! Kakor vse kaže, bo ta dež dobro namočil zemljo. Pihati je začel mrzli sever. V aprilu se je dan že zelo potočil, narastel je za 1 uro 37 minut od 12 ur 42 minut na 14 ur in 19 minut. Za maj napoveduje Herschel deževje.

— Ozimna žita lepo rastejo. Ozimna se je močno opomogla vsled lepega, sončnega in delno deževnega vremena. Žita lepo kažejo. Človek, ki napravi majhen izlet v okolico, na polja proti Fuzinam in Vevčam, na Barje in proti Dolenjski strani, lahko opazuje, kako so žita hitro zrastle in so že precej visoka. Okoli Sv. Križa lahko človek na žitnih njivah opazi visoka žitna stebela s prvimi klasi. Star očanec je zatrijeval, da že nad 20 let ni bilo tako lepo žito kot letos.

Iz Slovenske Krajine

Racionirana živila. Živilske nakaznice so bile uvedene doslej na moko, mast, sladkor, dočim je za meso še prosta prodaja.

Agrarna zemlja. Veleposesniška zemlja, ki je bila v glavnem razdeljena med manjše kmetovalce, je bila sedaj odvzeta in sicer je prišla v last države. Dosedanji lastniki plačujejo sedaj najemnino. Tista zemlja, ki so jo veleposlastva pred vojno prodala, pa ostane še dalje v rokah lastnikov.

Poroke. Poročila se je v Soboti gđ. Nežka Pevec, nameštbenka v Mohorjevi knjigarni v Soboti, z g. Ōri Ludvikom. Prav tako v Soboti sta se poročila v katoliški cerkvi gđ. Kukulj Gizela z g. Srakom Stefanom, stavbnim tehnikom z Lipoceve. Gđ. Fink Leopoldina, trgovka, se je poročila z Maričem Ludvikom, davčnim uradnikom iz Sobote. Gđ. Horvat Marija, hčj trgovca, se je poročila s trgov. nameštencem Ōri Stefanom iz Sobote.

Iz Hrvaške

Sestanek ravnateljev hrvatskih gimnazij in učiteljske. Na povabilo hrvatskega prosvetnega ministra so se zbrali v Zagrebu vsi ravnatelji hrvatskih gimnazij in učiteljske ter so imeli tam sestanek od 19.—24. aprila. Sestanek je začel prosvetni min. dr. Starčević ter je v urodu poudarjal, da ga je sklical zaradi enotnega in smotrnega urejanja šolskih razmer v NDH. Omenjal je tudi težkoče, s katerimi se mora boriti hrvatsko šolstvo zaradi sedanjega vojne stanja ter naloge profesorov in učiteljskega stanu, ki mora podvojiti svoje dosedanje delovanje, da bo tako lahko pobijalo že v kalni vse poskuse za idejno zastrupljanje hrvatske mladine. Za prosvetnim ministrom je govoril o razmerah v srednjih in učiteljskih šolah načelnik prosvetnega ministrstva Milan Vukelić. Ministerialni svetnik Ivo Perišić je imel predavanje o vlogi učiteljskega pri vzgajanju bodočega hrvatskega izobraženstva. Na sestanku je bilo zatem še več predavanj višjih uradnikov prosvetnega ministrstva, zastopnikov ustaške organizacije in posameznih udeležencev sestanka.

Apostolski legat v Sarajevu. V Sarajevu se mudi že več dni kot gost tamošnjega škofa dr. Šariča apostolski legat v NDH dr. Josip Ramiro Marcone. Po prihodu v Sarajevo je obiskal vse predstojnike tamošnjih oblasti, zatem sedeže tamošnjih jezuitov in frančiškanov. Ogledal si je tudi sarajevski deželni muzej.

Smrtna kosa. V Mariboru so umrli: 53letna zasebnica Marija Wirth, roj. Furek iz Pobrežja, hčerka ključavničarskega mojstra Anastazija Ōnič, 73letni železniški upokojenec Mihael Jaš iz Studencev, v Ormožu Marija Poterč, stara 76 let, pri Sv. Križu, v Sobru pri Sv. Križu pri Mariboru posestnica Marija Hlade.

viljakov in ljudskih kuhinj. Vsi ti ohrati so bili razdeljeni v 4 kategorije v smislu protidržavnih ukrepov. Viskoke komisarij zaradi dohodne cen ni bil in jedi ter dohoditve med gostinskemu osebju. Nad 200 gostiljen je v Ljubljani, ki spadajo v III. kategorijo, v I. kategorijo spada 8 velikih restavracij, v II. kategorijo pa 15 gostiljen. Imamo v Ljubljani 1 bufet I. kategorije, 7 bufetov II. in 44 bufetov IV. kategorije. V Ljubljani je 8 hotelov, ko jih je bilo pred 100 leti 6. Hoteli se dele v I. in II. kategorijo. Kavaren je sedaj v Ljubljani: 7 v I. 4 v II in 9 v III. kategoriji. Pred 100 leti je bilo v Ljubljani 154 gostiljen in vinotocev. Sodne stanovanjske odpovedi. Na ožrajnem sodišču je bilo v prvih treh mesecih lanih podanih 229 odpovedi za izpraznitve najetih stanovanjskih prostorov in raznih obratnih lokalov, lani v tem času je bilo 224 odpovedi. V marecu letoš je bilo 78 odpovedi, lani 64. Veliko odpovedi je podanih, ker hišni lastniki sami rabijo stanovanje ali njihovi ožji sorodniki. Največ pa je bilo odpovedi, ker najemniki niso redno plačevali najemnine, ki so jo bili dolžni za več mesecev nazaj.

Polzvedovanje. Naša se je danes, 29. aprila, na Pogorjarjevem trgu črna ženka usnjata torbica z večjo vsoto denarja in dokumenti. Ženska, ki je izgubila torbico, je iz Želimelja. Dobi jo v upravi »Slovenec«.

Gledališče Opera: Petek, 30. aprila: Zaprti. Sobota, 1. maja, ob 18: »Trubadur«, Izven. Gostovanje tenorista Josipa Gostića, člana zagrebške Opere. Cene od 40 lir navzdol. Nedelja, 2. maja, ob 16: »Sirota Markov« (Ohutl maček). Zaključena predstava za GIL. — Ob 15: »Janko in Metka« Izven. Cene od 29 lir navzdol.

Trije leti lasje PEDAVSEVEDA

Spisal Karel Jaromir Erben

STARCEK ZASPI IN MATI MU UTRGA TRETJI LAS. »ZAKAJ ME NE PUSTIŠ SPATI?« — »AH, ZOPET SEM SANJALA O ČUDNEM BRODNIKU, KI ZE DVAJSET LET PREVAZA LJUDI, PA GA NIČE NE REŠI. KDAJ BO KONEC NJEGOVEGA POSLA?«

»NEUMNEZ: DRUGEMU NAJ DA VESLO V ROKE, PA BO ON NAMESTO NJEGA! ZDAJ PA ME PUSTI, JUTRI MORAM SUŠIT SOL- ZE KRALJEVI HCERKI, ZENI OGLARJEVEGA SINA, KATEREGA JE TAST POSLAL K MENI PO TRI LASE.«

Iz Srbije

Pospeševanje vinogradništva v Srbiji. Vinogradništvo v Srbiji je že dalje časa na precej visoki stopnji ter so posamezna tipizirana srbska vina uživala tako doma kakor tudi izven mej Srbije precej dober glas. Da bi delo načrtnega gospodarstva, v kolikor se nanaša na vinogradništvo, dalo take rezultate, kakršne hoče doseči sedanja srbska vlada, je srbski minister za narodno gospodarstvo imenoval posebne kontrolne organe za vinogradništvo in vinarstvo. Naloga ter organov bo v prvi vrsti kontroliranje proizvodnje in prodaje vina. Razen tega bodo morali ti organi dajati vinogradnikom tudi vsa potrebna navodila, ki jih predvideva načrt splošnega srbskega narodnega gospodarstva, da se namreč poveča proizvodnja grozdja in s tem večja prodaja grozdja samega, kakor tudi pridelava vina. Da bi ti organi svojo nalogo lahko temeljito vršili, morajo večinoma biti na terenu in ne samo posedati po pisarnah in v njih suradovati ter pošiljati vinogradnikom samo pismena navodila.

Drama: Petek, 30. aprila, ob 17: »V času obiskanja«. Zaključena predstava za šolsko mladino. Sobota, 1. maja, ob 17: »V času obiskanja«. Zaključena predstava za šolsko mladino. Nedelja, 2. maja, ob 15: »V času obiskanja«. Izven. Znižane cene od 15 lir navzdol. — Ob 18.30: »Jeseni«. Izven. Znižane cene od 15 lir navzdol.

Naznanila FRANCISKANSKI ODER. Nedelja, 2. maja, ob 4 popoldne: »Zupnik iz svetega vinograda«, drama v treh dejanjih, režira Milan Skrbinec. Predprodaja vstopnic v trgovini Štiglič in na dan predstave pri blagajni frančiškanske dvorane.

RADIO. Petek, 30. aprila: 7.30 Napev in romance — 8 Napev časa, poročila v italijanski — 12.30 Plošč — 12.30 Poročila v slovenski — 12.45 Pesmi — 13 Napev časa, poročila v italijanski — 13.10 Poročila v slovenski — 13.25 Radijske pesmi, orkester pesmi vodi dirigent Angelini — 14 Poročila v italijanski — 14.10 Koncert radijskega orkestra vodi dirigent D. M. Sijance, glasba za godalni orkester — 14.40 Pisana glasba — 15 Poročila v slovenski — 17 Napev časa, poročila v italijanski — 17.15 Prenos koncerta iz zavoda za romanske študije — 19.30 Govorila — 19.30 Poročila v slovenski — 19.45 Politični komentar v slovenski — 20 Napev časa, poročila v italijanski — 20.20 Serenade za vse — 20.45 Otvoritev simfonije sezone družbe ETAR: simfonijni koncert vodi dirigent Fernando Previtali — v odmoru zanimivosti v slovenski — 22.10 Orkester vodi dirigent Rizza — 22.45 Poročila v italijanski.

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli Bleiweisova cesta 6; dr. Hočevar, Celovška cesta 62, in dr. Gurtus, Moste, Zaloška cesta 47.

Drobna ljubljanska kronika

Na komornem koncertu pianista Antona Trosta in violinista Janna Slaisa se bo izvajala med drugim tudi Szymanowskega Sonata op. 9 v d-molu, Karol Szymanowski je ena Ukrajine in je svoje glasbene študije končal leta 1903 v Vašavi. Že nekaj let pred pa je pokazal s svojimi prvenci taket umetniško silo in glasbeno nadarjenost kakor jo Poljaki še niso imeli izza Chopina, Szymanowski se je popolnoma posvetil umetniškemu ustvarjanju, poleg tega pa je bil tudi profesor Državnega konservatorija v Vaškavi od leta 1927 dalje. Kot skladatelj je izredno plodovit, napisal je najrazličnejša dela za klavir, komorno glasbo, simfonije, več oper in razna velika dela za soli, zbor in orkester. Pred leti je izvajal v Ljubljani ravnatelj Polji na koncertu Glasbene Matice njegovo 3. simfonijo — Nočni spev — za soli, zbor in orkester. Poleg Szymanowskega bomo slišali še tri druge sonate, ki so jih napisali Tartini, Mozart in Vornacka. Na koncert dveh najodličnejših naših umetnikov opozarjamo. Vršil se bo v ponedeljek, 3. maja, ob 7 zvečer v veliki filharmonični dvorani. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

Za stare in onemogle Ljubljance v mestnem zavetišču v Japljevi ulici je podaril Sindikat mesarjev in klobasničarjev 150 lir namesto vesarja na krsto ge. Jerice Putrih. Zupanstvo izreka dobrotnikom najtopleje zahvalo tudi v imenu podpiranih. Počastite rajne z dobrimi deli!

Zadnja predstava krasne drame »Zupnik iz svetega vinograda« v režiji Milana Skrbinske bo v nedeljo, 2. maja, ob 4 popoldne v frančiškanski dvorani. Priporočamo, da si vstopnice pravočasno preskrbite v predprodaji v trgovini Štiglič in na dan predstave pri dnevi blagajni.

Pevci in pevke akademске cerkvenega zbora! Za akademsko službo božjo pri oo.

frančiškanskih bodo posle pevke vaje ob sobotah ob 7 zvečer, nedeljske pa ostanejo še naprej ob 10 dopoldne pred službo božjo. Prva vaja bo ob novem času že v soboto, 1. maja, kider vsi točno ob 7, ker je program obsežen. Pritožbo bi želel nanovo pristopiti k zboru, se lahko prijavi pred začetkom pevskih vaj; vsakdo, ki je pripravljen redno sodelovati, dobrodošel; vaje so v pevski sobi poleg frančiškanske porte.

Za koncert tenorista Milosa Bršnika vladala veliko zanimanje. To pa pove, ki je žrtvoval vse za svojo temeljito izobrazbo, tudi v resnici zasluži. Pouk je užival, kakor omenjeno, v Ljubljani na Državnem konservatoriju in pri znamenitih učiteljih solopetja v Milanu. Nocoj bo pel naslednji spored: 1. Mililotti: Ubogi mornar, Hofmeister: Narcisov cvet, Krek: Izkusnja, in Isakson: Sem svojih mladih dni; 2. Skerjanc: Vizijski, Bilil: Črček prepeva, Grieg: Eros, in Spross: Včeraj in danes. Po kratki pavzi sledita tretji in četrti del koncerta, ki vsebujejo izključno le arije, in sicer: Händl: iz oratorija Mesija, Massenet: Sanje iz opere Manon, Mozart: iz opere Don Juan, in kočno Čajkovski: arija iz Rossini: Sevilijski brivci. Pri klavirju bo spremljala koncertnata pianistka Silva Hrasovec. Na prvi celovečerni solistični koncert domačega tenorista se prav posebno opozarjamo in vabimo. Koncert bo drveni ob 19 v veliki filharmonični dvorani. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

Sadijska in vrtnarska podružnica Ljubljana I. je letos pravočasno opravila zimsko in prvo poletno škropljenje sadnega drevja pri vseh onih svojih članih, ki so to želeli in se prijavili. Ko bo sedaj odeto leto sadno drevje, posebno hruške in jablane, t. j. so bodo odpadli beli evetni lističi, bo tveha takoj, so preden se pri plodovih zapre mu-

ha, škropiti proti škrlupu in raznim zavijačom, kateri slednji povzročajo črvičnost nastega sadja. To prva škropljenje bo svetilo podružnica opravila z 2% žveplenom-apno- brozgo z dodatkom 300 g azevina ali meritola na 100 litrov. Priporočljivo je škropiti tudi češnje in alive z istim sredstvom proti češnjevi grizli. Tudi češnje in vijšnje škropimo, če imamo modro galico z 0,5% bordsko brozgo, sicer pa z 2% žveplenom-apno brozgo, toda brez dodatka navedenega arzenovega preparata. Hruške in jablane po cvetju splot ne škropimo več, iz- vzemši proti ušem, posebno proti medeni uši z 1,5% izvlečkom mušjega lesa (kvastje) z dodatkom 2 kg mazavega mila na 100 litrov. Kjer je škrlup močno razširjen ali kjer gre za sadne sorte, ki so posebno podvirjene te bolezn, je treba škropiti, čim dorastejo plodovi do lesnikove velikosti; drugič in nato čez 2-3 tedne se tretje. V našem vlažnem podnebju in ker imamo v naših krajih zavijajo dva rodova, se priporoča še četrti škropljenje proti škrlupu in črvičnosti konec julija ali v začetku avgusta po sebo pri zimskih sortah jablan, vendar mora poteči do obrablja vsaj 5 tednov z ozirom na dodatke strupenih arzenikovih preparatov. Podružnica vabi svoje člane, ki želijo, da se jim škropi njihovo sadno drevje tudi po cvetju, da se po doplnitvi prijavi na podružnični naslov: Erjavčeva cesta 4a, II. nadstropje.

Strojelenji težaji in poseben stenografski — novi eno, dvo in trimesečni dnevi in večerni — se prično 4. maja. Specialna strojeplisna šola: Največja moderna strojeplisnica, raznovrstni pisalni stroji. — Ponek dopoldne, popoldne ali zvečer po želji obiskovalcev. Učnina zmerna. Informacije in prijave dnevno: Trgovsko uličiše »Christofor učni zavod«, Domobranska 13.

Gostilne v Ljubljani. Po raznih, statističnih podatkih je bilo lani proti koncu leta do 336 različenih gostinskih obratov, kakor hotelov, kavaren, restavracij, navadnih gostiljen, bufetov, vinotocev, krcem, zdrav-

S. S. VAN DINE:

56

Umorjeni Kanarček

»Toda izmed treh oseb, ki so lahko bile v stanovanju, Skeel pozna samo eno, namreč Mannixa.«

»Brez dvoma. Zanimivo je tudi, da izmed teh treh oseb samo Mannix pozna Skeela.« Heath nas je že čakal pri vhodu v palačo. Tudi on je bil videti zaskrbljen in nam ni podal roke z enako domačnostjo kot drugače.

»Postavil sem Snitkina k dvigalu,« je dejal. »Burke je na hodniku, Emery pa je pri njem in čaka, da pojde v Swackerjevo sobo.«

Vstopili smo v palačo, ki je bila nenavadno pustila in prazna, ter odšli v četrto nadstropje. Markham je odklenil vrata svoje pisarne in vstopili smo.

»Guilfoyle, policist, ki nadzoruje Skeela,« je dejal Heath, ko smo sedli, »nam bo telefoniral, ko bo njegov varovaneec odšel od doma.«

Manjkalo je samo še dvajset minut do desetih. Pet minut pozneje je vstopil Swacker. Vzel je zvezek, ki ga je rabil za stenogram in se utaboril za vrati, ki so vodila v Markha-

movo privatno pisarno, od koder bi lahko slišal vse, ne da bi kdo videl njega. Markham si je prižgal cigaro in Heath je storil isto. Vance je medtem že mirno kadil. Bil je izmed vseh najbolj miren. Vendar pa sem iz načina, kako je stresal pepel s cigarete uganil, da je tudi on nestrpen.

Kakih pet minut je vladala v sobi popolna tišina. Končno pa je narednik nevoljno zagodnjel:

»Nikakor ne razumem načina, kakor se zdaj zadeva razvija. Najprej dragulji, ki smo jih našli tako skrbno shranjene... potem pa ta gizdalineček, ki hoče vse izblebetati... Vse skupaj se mi zdi nesmiselno.«

»Res je težko razumeti, rad priznam Vendar pa ni brez smisla.« Vance je leno gledal proti stropu. »Tisti, ki je vzel dragulje, ni vedel, kaj naj počne z njimi... Nikakor jih ni hotel imeti... strašno so mu bili napoti...«

Ta zadeva je bila za Heatha preveč neumljiva. Dogodki prejšnjega dne so tako razmislili temelje njegovih domnev, da zdaj sploh ni našel več besed.

Oh desetih je vstal in odšel v predsobo. Ko se je vrnil, je primerjal svojo uro s stensko in nato zašel hoditi gor in dol po sobi. Markham je skušal urediti listine na svoji mizi, a jih je kmalu z nestrpno kretnjo porinil v stran.

»Prišel bo ali pa se bo pripeljal brezplačno,« je zamrmral Heath.

Nekoliko pozneje je zopet nenadoma odšel iz sobe. Slišali smo, da je poklical Snitkina, a kmalu se je vrnil z nezadovoljnim obrazom, ki je izdajal, da o Skeelu še ni ne duha ne sluha.

»Telefoniral bom na ravnateljstvo,« je dejal.

»Videl bomo, kaj nam pove Guilfoyle. Bomo vsaj izvedeli, kdaj je prijatelj odšel od doma.«

Z ravnateljstva so mu sporočili, da se Guilfoyle še ni oglasil.

»Čudno je to!« je zagodnjel in odložil slušalko.

Bilo je že dvajset minut čez deset. Markham je postajal vedno bolj nemiren. Umor Kanarčka je ostal nepojasnjen, kljub vsemu njegovemu prizadevanju in to ga je delalo malodušnega. Upal je, da mu bo razgovor s Skeelom vse pojasnil, ali da bo vsaj dobil dragocene podatke, ki mu bodo pomagali zadevo pojasniti. Dolgotrajno čakanje ga je spravljalo v nevoljo.

Vstal je in stopil k oknu. Čez nekaj časa se je vrnil k mizi. Njegov obraz je kazal nenavadno odločnost.

»Dam mu odlog še do pol enajstih,« je izjavil. »Če do tedaj ne pride, boste naročili gospod narednik, da ga pripeljejo senkaj z vozom za jetnike.«

Zopet je nekaj minut vladala popolna tišina v sobi. Vance se je gugal v svojem nastančaju.

Sport

S Korotanovega turnirja

Tekmovalo je 150 juniorjev, kar pomeni rekordno udeležbo! — Nadaljevali bodo prihodnjo soboto in nedeljo.

Korotanci so se enkrat pokazali, da nočejo za nikomur zaostajati v namiznem tenisu. O veliki noči so priredili nagradni turnir za prvenstvo Ljubljane. Čeprav so bila na vrsti samo tekmovalna juniorjev, se jih je vendar zbralo nenavadno lepo število — okrog 150. Pokrovitelj velikopotezne sportne prireditve je bil ljubljanski župan general Leon Rupnik, ki ga je zastopal višji svetnik dr. Arnost Brilej.

Organizacija turnirja, ki se je razvijal preko številnih predtekmovalnih do končnih borb za naslove raznih kategorij, je bila prav dobra. Zlasti živahne so bile borbe odličnih juniorjev, ki spadajo pod letnike 1926—1928. Kdor se je hotel med temi prebiti do končnih iger, je moral prestati vrsto težkih preizkušenj. Končna ocena juniorjev ta imenovanega višjega razreda je bila tale: 1. Stefan Strojnik, 2. Potočnik, 3. Dular, 4. Podobnik; vsi imenovani so člani SK Korotana.

Tudi v skupini mlajših juniorjev je bilo precej vnetega prizadevanja in napenjanja živcev okrog zelenih miz. V tej skupini tekmovalcev, rojenih leta 1928 in mlajših, je zmagal Bajt, ki je potpisil Podobnik, Bajca in Bricleja na naslednja mesta. V tekmovalju moštev so se izkazali Korotanci, v tekmovalju dvojice pa Mladikarji. Nazadnje so priredili še tolažilni turnir, pri katerem sta prišla do finala Bajt (Korotan) in Klun (Mladika). Izid je bil 2:1.

V soboto, 1. maja, ob 14 bodo začeli Korotanci z drugim delom turnirja za prvenstvo Ljubljane. Tokrat bodo na vrsti seniorji, katerih morda ne bo toliko kot je bilo mladih igralcev, pokazati pa bodo morali solidno znanje, preden bodo nagrajeni z mikavimi naslovi in z nagradami, med katerimi je tudi nekaj lepih knjig.

14. kolo šahovskega turnirja

Praški turnir ima skoraj vsak dan svoje muhe! S 13. kolom so nehali z razporedom, po katerem je moral igralec, ki naj bi popoldne igral z gospo Suchy, igrati s Thelenom popoldne. Od tega kola naprej igra vsak udeleženec le po eno igro. Upoštevati je treba le, da je Thelen igral eno partijo manj kot drugi in da ima tudi dr. Florian, ki še ni igral s Thelenom, pa mu je bila anulirana igra s Carlom, eno partijo manj kakor drugi. V 14. kolu so pa nekateri igralci igrali zelo površno in delali hude napake, kar se je seveda tudi hitro maščevalo. Dr. Aljehin je igral z dr. Florianom. Zrtvoval mu je kmeta, nato pa v lepem napadu na damsko krilo še trdnjavo. Dobil je za to kmeta in — partijo. Pachman je izgubil svojo igro proti Lokvencu že v sedmi (li) potezi. Tedaj je namreč zgubil figuro in se takoj nato vdal. Keres je z lahko podrč Fichtla. Priča je imel proti Šajtarju slabši položaj, poleg tega je še nepravilno zrtvoval kmeta. Šajtar je mirno igral naprej in dobil. Foltys ima v prekinjeni partiji z Dietzom dobljeno igro, medtem ko je nejasen izid prekinjene partije Novotny—dr. Bartošek. Šamisch je nerodno izmenjal figure in je prišel v težko končnico s Podgornym. Vendar je verjetno, da bo prekinjena partija končala remis. Izid partij: Kubánek—Urbanec 0:1, Opočenský—Suchý 1:0, Katětov—Thelen 1/2:1/2. Od prekinjenih partij je dobil Aljehin igri proti Šajtarju in proti Lokvencu. Remis se je končala igra Opočenský—Bartošek.

Stanje po 14. kolu: dr. Aljehin 12, Keres 10 (1), Šamisch 9 (1), Katětov 8 1/2, Foltys, Thelen 8 (1), Lokvenc, Šajtar, Urbanec 8, Prucha 7 (1) itd.

Turnir seniorjev bo trajal od sobote popoldne do nedelje zvečer.

Hermes : Ljubljana

Za nedeljo, 2. maja, je določila Nogometna zveza v Ljubljani naslednji prvenstveni spored: ob 15 Vič : Mladika (II. razred), ob 17 Hermes : Ljubljana (I. razred). Prireditel bo na Hermesovem stadionu v Šiški.

Po znanju, ki ga je pokazala enajstotica Ljubljane na velikonočnem turnirju, velja za nespornega favorita. Njene vrste so spet precej vigrane in vidno se tudi izboljšuje fizična zmogljivost moštva. Nobenega dvoma ne more biti o tem, kdo bo dosegel končno zmago na domačem prvenstvu, zanimivo pa bo motriti sposobnost ostalih moštev v razmerju z enajstotico Ljubljane.

V nedeljo bo na vrsti Hermes, ki preživlja nekako krizo, kakor sodimo po njegovih zadnjih neuspehih. Vodstvo kluba nam sporoča, da bo preuredilo svoje vrste in da bo igralce, ki se niso obnesli, nadomestilo z drugimi. Tekma z Ljubljano bo pokazala, če bo imel Hermes pri tej preureditvi postave kaj več sreče.

S predtkmo bodo začeli že ob 14, ko bosta nastopili rezervi Hermesa in Dopolavora t. t.

Nekaj dodatkov

k zmagi Torina in k položaju v B razredu

Včeraj smo poročali, kako si je priboril Torino italijansko nogometno prvenstvo za 1942-43. Zmagal je prepričljivo, čeprav samo s 44 točkami. Končni vrstni red moštev A razreda je tale: Torino 44 točk, Livorno 43, Juventus 37, Ambrosiana 34, Genova 33, Bologna, Fiorentina in Milano po 29, Atalanta, Lazio in Roma po 28, Vicenza 25, Bari, Triestina in Venezia po 24, Liguria 22. Za Ligurio je gotovo, da jo bodo premestili v nižji razred, medtem, ko bodo Bari, Triestina in Venezia še odigrali kvalifikacijske tekme. Po teh tekmah bomo zvedeli, kdo bo delal tekmo prihodnje sezone Liguriji družino v B razredu.

Preostane nam še, da poročamo o podrobnih izidih B razreda: Cremonese:Savona 3:1, Pescara: Udinese 1:0, Siena:Pisa 2:0, Novara:Fanfulla 1:0, Mater:Alessandria 4:1, Modena:Padova 2:0, Spezia: Brescia (preloženol, Napoli:Anconitana 5:2.

Vrstni red in točke v B razredu: Modena 39, Napoli 38, Pisa 36, Brescia 35, Pro Patria 34, Spezia 32, Cremonese 31, Pescara 28, Padova 27, Anconitana in Fanfulla po 26, Novara 23, Alessandria, Mater in Udinese po 22, Siena 21, Savona 16.

Sport v kratkem

Izbirno tekmovalje za »Veliko nagrado v tekih na srednje proge«. V nedeljo popoldne bo na tekašičih Hermesa v Šiški zanimiva lahkoatletska prireditev, na kateri bodo nastopili mladi tekači v teku na 1000 metrov. Tekmovalje je odprto za vse in se bodo prijave zaključile v petek. Prijavam mora biti priložena pristojbina po 1 liru za vsakega obenem pa mora vsebovati podatke o društvu, šoli, ustanovi, oddelku ali Dopolavoru, ki ga bo prijavljali zastopal. Če bo število prijavljenih dovolj veliko, bodo odrejani predteki s pričetkom ob 16.15, finale pa bo nepreklicno v nedeljo, 2. maja ob 17.45.

SK Mladika vabi vse igralce I. moštva in rezerve na sestanek, ki bo v petek ob 20 v Mladinskem domu.

Hermes — nogometni odsek. Igralce prvega in rezervnega moštva pozivamo, da se udeležijo sestanka v četrtek, 29. t. m. ob 18 na igrišču. Po sestanku bo trening na dva gola.

Vienna si je zagotovila naslov dunajskega nogometnega prvaka. V nedeljo je igrala proti Austriji in zmagala s 6:3. Sedaj ima že tako velik naskok v točkah, da ji nikdo ne more več ogroziti prvenstva. Prireditel je bila v Praterju in je privabila 20.000 igralcev.

Podkralj ne sme gledati na vrednost darov, marveč na njihov pomen. Darovi pridelkov dežele so bili izraz odvisnosti: kdor jih je prinesel, se je priznal za podanika tistega, kateremu jih je poklonil; ga počastil, da uporabljal izraz od tam, kjer se je rabil za vdanost vladarjem.

Ko je Jakob poslal darove podkralju Egipta, se je izjavil za njegovega podanika in ga priznal za višjega.

Bratje so odšli, da nalože srebro in darove na dva boljša osla. Krčmar se jim približa in jih radovedno sprašuje o tamkajšnjih gostilničarjih prej in zdaj, o njihovih domovini in dogodivščinah na potovanju. Ti so kratko odgovarjali na njegova vprašanja.

Ko so se razgovarjali, je vstopil na dvorišče izredno suh mož. Njegova lica so bila vrta, podobenice štrleče, lasje dolgi; po licu in pod nosom so mu šlele dolge kocike; že dolgo se ni bil obрил. Preširoka obleka je bila umazana; lakota in beda sta vtisnili svoj pečat na ubogo lice in Benjamin je čustvoval z njim, ker ni bil še videl v kanaanski deželi takih izstradanec.

Mož se vsede na kamenito klop, ki je bila sredi dvorišča poleg uboge palme, ki se je tudi posušila.

»Že nazaj?« vpraša krčmar.

»Kmalu smo končali.«

V hlebcu kruha — 500 kronski bankovec

V danskem mestecu Kerteminde — pravi neko nemško poročilo iz Kopenhagna — imajo dve pekariji, a velika večina meščanov jemlje kruh le pri enem peku, tako da je drugi prišel tako rekoč že skoraj čisto na psa. Da bi se rešil najhujšega, to se pravi tega, da bi zaradi preslabega zaslužka moral opustiti pekarijo, si je izmislil zvijačo.

Nekoga dne se je hitro raznesla po vsem mestecu novica, da je tistega peka, ki ljudje pri njem niso nič kaj radi kupovali kruha, zadel huda nesreča: Ko je prešteval denar, s katerim je nameraval poravnati račun za moko, mu je po nesreči padel v redko testo poleg mize 500 kronski bankovec, in sicer tako, da peka tega ni opazil. Vse je potem pretaknil, da bi našel tisti bankovec, a njegov trud je bil zaman. Šele pozneje, ko je bilo že prepozno, mu je prišlo na misel, da bankovec ni mogel pasti nikamor drugam kakor v testo. Med tisto njegovo peko kruha mora biti potemtakem hlebec, ki je v njem zapečen petstokronski bankovec. Eden tistih, ki bodo pri njem ta dan kupili kruh, bo tako srečen, da bo v kruhu dobil »težki« bankovec.

Kertemindanci so se baje tisti dan kar skoraj stepli, kdo bo kupil pri tem peku več kruha. Vsak je mislil, da bo tako srečen, da bo ravno on kupil tisti hlebec s petstokronskim bankovcem, zakaj niti na misel ni nikomur prišlo, da bi si pek utegnil izmisliti vso to zvijačo, samo da bi imel čimveč odjemalcev.

Drobne zanimivosti

Otok, kjer ne poznajo zobobola. Človek skoraj ne more misliti, da bi bil na svetu kakšen večji kraj, kjer ljudje ne bi poznali občutka, kako je, če zobje bolijo. Pa je vendar na svetu tudi takšen kraj, in sicer je to otok Tristan da Cunha v južnem Atlantiku. Neko poročilo pravi, da je zdaj čisto zanesljivo ugotovljeno, da nobenega človeka, kolikor jih na tem samotnem otoku živi, še nikdar niso boleli zobje. Pravijo, da je to zaradi posebne hrane, ki jo ti otočani uživajo. Jedo namreč samo krompir, ribe in jajca, pijejo pa samo mleko.

Najobježnejše književno delo na svetu je nek kitajski slovar, ki obsega 5020 knjig, od katerih ima vsaka po 170 strani. Natiskati je ta slovar dal kitajski cesar leta 1600.

Ali

ste že naročeni na

Slovenca?

Vsak

naročnik zavarovan

V vsako hišo

»SLOVENCA«

a čeprav je imel cigareto v ustih, sem opazil, da ni kadil. Globoka guba se mu je zarežala v čelo. Spoznal sem, da premišljuje nekaj zelo važnega.

»Ne, to ne more biti!...« je nenadoma vzkliknil. »In vendar!...« Njegov obraz je postelnel »In vendar je takol... Kako nespametno sem bil!... Kako velik osel sem!...«

Sini! je kvišku, nato pa se je sklonil in gledal v tla, kakor da bi se prestrašil lastne mišli.

»Markham, to mi ni všeč... niti malo mi ni všeč... Nekaj strašnega se godi, nekaj satanskega. Kar vroče mi postaja ob tej misli. Staram se in postajam sentimentalni,« je oristavil in se skušal delati veselega, toda njegov pogled je govoril ravno nasprotno. »Zakaj nisem tega uganil že včeraj?... Pustil sem, da se je to zgodilo...«

Vsi smo ga presenečeno gledali. Še nikdar ga nisem videl takega. Dejstvo, da je bil navadno tako brezbržen in skoraj ciničen, je še povečalo pomen njegovega sedanjega razburjenja. Trenutek pozneje se je stresel, kakor da bi se hotel iznebiti groze, ki ga je težila, nato pa je pristopil k Markhamovi mizi in se naslonil nanjo z obeh rokama.

»Ali vidiš?« je vprašal. »Skeela ni od nikoder. Nima pomena, da ga še čakamo tukaj... Tudi nima pomena, da smo prišli semkaj... Ti moramo k njemu. Čaka nas... Pojdimo nemudoma!«

TEL. KINO UNION 22-71

Zanimiv roman mlade sirote in slavnega pisatelja

»Mala gospodična«

V glavnih vlogah: Laura Nucci, Loredana, Nino Besozzi in drugi...

Predstave: delavnik ob 15.30, 17.30, 19.30; ob nedeljah ob 10.30, 15.30, 17.30 in 19.30.

TEL. KINO SLOGA 27-30

ASSIA NORIS živahna, sladka, pa tudi vsemogočna in presenetljiva v lepi zabavni komediji

»Marjeta med tremi«

Poleg nje še Carlo Campanini, Giuseppe Porelli. — Dokumentarij Luce: Guidonia. Pričetek predstav ob 14, 15.30, 17.40, 19.30.

TEL. KINO MATICA 22-41

Najboljši pevski film pretresljive vsebine očarljive Zarah Leander

»Za njegovo srečo«

Predstave ob 17 in 19.15.

MATINEJA:

»Trgovci s sužnjami«

Predstave ob 15.

TEL. KINO KODELJEVO 41-44

Krasna filmska umetnina, izdelana po Manzonijevih »PROMESSI SPOSIE«, najlepšem in najbolj čitanem romanu

»Zaročenca«

V glavnih vlogah Gino Cervi, Dina Sassoli. Nad 30.000 sodelujočih!

Neugnani GEORGE FORMBY na lovu za pustolovščinami

»Pustolovec«

PREDSTAVE: delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.

delavnik ob 17.30; nedelja ob 14.30 in 17.30.